

Archief Weldam inv.nr 213.

1623 - 1763 Toren van de kerk te Markelo

Request uth naemen Wolter Splinter an den landdrosten van Twent Rypperda
02-02-1623.

Woledelen gestrengen erentfesten wolwisen sehr discreten Unico Ripperda to Boekeloe unde Hengeloe, droste des landes Twente unde Ritmeister.

Remonstret mit aller behoerlicher reverents der edel unde erentfest Wolter Splinter wat gestalt hem voorkomt dat de buirmanss van Maerckel vorhebbens sint hem supl(ian)t (baven reiden unde billicheit) up schattonge ahn des conninx sijde toe setten gemerckt zin huys, eyne olthovige adelige havesate iss unde niet mher pretendere oft begere tho frien dan t'selve so aver hondert unde mher onehrdencklige jaren gefriet iss worden unde ock doch den buiren voirschr. niet to staede offte profite konde koemen sondern over 'tgantze landt behoere verdeilt to worden unde dewil dan noch gijne jonckeren also beswert, versocht supl(ian)t ganss dinstflitich (*dienstvlitig*) dat de woledell e(rentfeste) gunstlich beleiven wil hem supl(ian)t in zin olthebbende gerechticheit to manuteneren unde den buiren vorschr. wol ernstlich belasten unde inbinden willen, wilty den supl(ian)t dairin niet to perturberen, sondern vredelich dairbij verbliven laten ten ende zin ed niet mher als andere van adell beswert werden moge. Dit doende erat apostilla.

Ut redenen in desen angetragen ende ten sunderlunge regarde dat supl(ian)ts huiss ein olde havestae iss, so werden de buiren van Marckelo hirmede wol ernstlich belastet den supplt in de schattonge niet te setten offte an te slaen sonder hem de vrijheit laten geneiten als ander adeluiden, so olthavige adelick havesaten besitten tot noch toe geneitende sint, angesehen de buirschap Marckelo darup niet en is angeslagen dat des supplt huiss met hair luden sal contribuieren unde daer alsoen verstaen mocht worden dat supplt eenige schattinge tho geven mochte schuldich zin, so konden dat selve evenwael de van Marckel tot haare particuliere profit niet trecken sonder moste komen tot vordel vant gehele kerspel unde gerichte van Keddigen.

Actum Deventer den 2 february 1623 onderstont Unico Ripperda.

Pro vera collationata copie cum suo vero originali verbatenus concordante Bernardus Bischoff notarius publicus in fidem. Scrips(it) et subs(ignavit).

Bestek van den Markeler toorn, die besteet is den 4 november 1737.

Conditie en bestek waerna de heeren gecommiteerden van Markelo, Stokkem, Harrike en van het dorp van Diepenheim, zoo verre die tot Markelo te kerk behooren, voorneemens zijn te besteeden het leveren van alle de matriaalen en de arbijtloon tot het weederom repareeren ende opmaken van den door den brand geruïneerde Markeler toorn.

1.

Den aanneemer zal het muirwerk boven op den toorn rontom een voet off zoo ver het door den brand bedorven is affbreeken en hetselve wederom ter dikte ende hoogte als nu is, wederom opmetzelen ende op elker hoek van den toorn een grau stuks steen brengen daer de laagen vant metzelwerk onder het dak tegegenaen sluiten en het opmetzelen sal van de beste Deventer klinkers en de wit steenkalk wel bearbijt ende geprepareert geschieden.

2.

Den aanneemer sal het gewulfte in den toorn renoveeren ende wegneemen ende in plaetze van dien vier balkens lank 24 voet en dik 11 en 12 duim inbrengen en solderen met eyken planken waervan hier onder nader sal gesproken worden. Ende de toorn muiren van onder en van boven dese solder wederom aenmetzelen ende digte maken. Item sal den aanneemer nog leeveren negen balkens die hooger in den toorn daer de uitgebrande balkens gelegen hebben brengen, dese en

voorige balkens sullen weezen van goed gaaff hart eyken hout, een jaer gehouwen, gebruikt ende gelegd, van deese neegen balkens sullen daarvan vier bovenop de muir van den tooren kruiswijse in malkanderen gewerkt worden.

In gevolge en conform die tekeninge voorsien met de noodige isren boltens en swaer en behoorlijke ankers, alles van vers iser en meede dese balkens na behooren anmetzelen en vast maken.

3.

Den anneeemer sal leveren en maken een klokstoel ende die selve in den toorn te plaetzen op deselve hoogte als den ouden klokkenstoel voor deesen gestaen heeft en vervaardigen van goed gaff eyken hout als vooren ter swaerte van tien en tien duim en eenige stielen eenigsins swaerder en voorschreeven klokstoel net en wel met pennen en gaate in malkanderen werken en met het noodige iser werk en boltens, hakkers en wat daer noodig toe vereyst word, na behooren van vers iser gemaekt voorsien mede conform de tekinge.

4.

Den aenneemer zal leeveren en maken een kappe met gebonden haeken op de toorn van goed gaeff eyken hout als voorn meskant ter hoogte van ses a seven twingh voeten, het houtwerk tot die vier scapbinten kruiswijse door malkanderen gewerkt, die agt stielen en vier balkens swaar 10 en 10 duim en die agt carbeels dito swaerte en die platen soo binnen als buiten op de muir koomen ter swaerte vijff a seeven duim en deselve platen op de kruisbalkens met iseren hakkers en cappel isers vast te maaken.

5.

Het roosterwerk soo op de muire komt te leggen met rije stielen viff en vijff duim, die vier hoek keepers en de gordinge swaer vijf en ses duim, een balken daer de maeklaer op koomt te staen elff en elff duim, de maklaer swaer agt en agt duim en lank na den eysen, de vier spruiten soo teegens de maklaer komen swaer vijff en seeven duim, het spoorwerk swaer vijff a vier duim met zijn steekbanden en swaerden, dito swaerde en dit alles van goed gaaff eyken een jaer gehouwen hout meskant en het spoorwerk zal soo digte geset worden van midden op midden twee en een halve voet van malkanderen en het kapwerk als boven gesegt is wel voorsien met het daertoe vereyst wordende iserwerk als boltens en cappeleysers en hakkers, nagels en voor al het iserwerk en nagels te maken van taay iser en alles wel digt en vast in malkanden te werken en als tap de tekeninge aangewezen wort.

6.

Het geheele spits van de tooren sal den aenneemer hebben te bekleeden met anderhalff duims grenen deelen daar de leyyen op worden vastgemaekt, alsmeede de galmegaate an de vier sijde van de toorn met haer noodige eyken planken te voorsien daertoe die ladders soo in den toorn moeten weezen te repareren ofte vernuiwden, als meede de vervallen steene trappe in den toorn te repareren en wat te vernieuwen, boven uit de spits het iseren kruis als meede de pien appel te laate vervaardigen, met den haan sal den anneeemer tot zijnen schoonste mogen gebruiken en dat sig bevind niet bruikbaer te wezen sal den aenneemer hebben te vernieuwen en alles na behooren hebben te leveren en te maken.

7.

Dat geheele spits van de toorn sal den aenneemer hebben te dekken met goede nieuwe en bekwame leyyen en deselve te leveren met het lootnagels en iseren haaken en het dak in een goed verbant en vaste dekken en over de vier hoeken en boven om de maklaer tot onder de pien appel en waer het noodig is te leeveren goed en bekwaem loot waervan de voet tussen ses en seven pont weaget en het selve wel en vast daerop te maaken en ider leyye met 3 nagelen vast te nagelen en op die koppen van die nagels daer het loot wort meede vast gemakt loode klappen

daerop te soldeeren en soo danig wel en goed te maaken dat het de minste swaerigheit heeft van te lekken, soo wel van het dak als het dakvenster t'welke dakvenster ten oosten in het dak sal gemaekt worden en alles soo wel te voorsien en vast te maaken dat men voor een sware stormwint niet te vreesen heeft.

8.

Den aenneemer sal de eerste solder dar het gewulft van de toorn weg genoomen wort ende tot de hoogere tweede solder leeveren agt hondert twee en tagentig voeten gaave eyken planken van seeven uit de voet gesaagt, item twe affen op de klokken, idem lank $5\frac{1}{2}$ voet en dik 12 a 18 duim, item twe naaden an de klokken om te luiden, dik en swaer na den eysh en het eene als het ander van goed gaaff eyken hout als vooren.

9.

Den aenneemer sullen van de heeren besteeders het hout, steen, kalk, planken, leyyen en loot en verder matriaalen tot Markelo geleevert ende van de ingeseten onder den klokken slag van Markelo gehoorende toe gebragt worden, mits de matriaalen niet verder als de distancie van ses uren binnen dese provincie sullen behoeven gehaalt te worden en den aenneemer de tollen en weggelden tot haaren laste houden.

10.

Alle dese bovengenoemde werken sullen wel en onberispelijk opgemaekt worden en soo de saake mogten vereysen dat van onpartijdige soude opgenomen en besien worden; zal ten allen tijden vrij staen van de heeren besteeders sullen te laten doen en soo daer eenige defecten an het werk mogten weezen, sal op kosten van de aenneemers worden goedgemaekt en daer en boven nog vijftig gl van elker besteedinge gekort worden van de beloofde peninge om 't trijneineren vant werk dat het niet na behooren is gemaekt het.

11.

Het besteede metzelwerk, timmeren en iserwerk moet gedaan en affgemaekt weezen voor den 1 juny 1738 ende als dan de toorn als vooren gemelt en vervaerdigt is, soo sal den aenneemer van de leyyen met het daertoe gaende loot cumanis des selfs bestek digt en vervaerdigt hebben voor den 1 augustus 1738 off zal zoo voor het timmeren en metzelwerk vijff gulden des gelijks van het leyyen dekkers aengenomen. Welk meede vijff gld van de gelooffde penninge gedortteert worden ende indien het eene en het andere in eene besteede wordende, soo sullen twee kortinge geschieden waer het aenbesteede beyde den 1 juny ende den 1 august 1738 sig ongepersitioneert en niet afgemaekt vind.

Den 4 november besteed en aengenomen door Baas, Jan Grijpmoet, Jan van Dijk en Jan Peterzen.

Actum in de kercke van Marckelo den 4 november 1737.

Ingevolge afgesondene ende afgegaene publicatien hebben de geauthoriseerde gecommiteerde goedheeren onder de kercke van Marckelo gehoorende conform de geformeerde bestecken ter saake van het repareren van den Marckeler toorn met den aenkleeve van dien, die selve besteedingen aen de minst biedende eerst bij insaete en naederhand bij afslagh gedaen. Ende voor den laagsten insetter van het eerste parceel gestelt drie carol guldens ende van het tweede parceel twee gulden.

De betaeling van yeder parceel zal voor de halffscheyd gedaen worden ses weecken nae het geperfecteerde en de geapprobeerde werck ofte parceel en ses maenden daar nae de voldoening van de wederhelfte.

Ende heeft van het eerste parceel waarbij geconditioneert is het inbrengen van de drie klokken in de toorn, het beslaen der affen ende het leeveren van thyn in plaats van neegen balckens.

De hoogste insaete gehadt de muelemeester Jan ten Thijs ad f 1575 ende van het tweede parceel

waar bij het kruys booven den pein appel te leveren behoord ende geconditioneerd is de hoogste insaete gehadt Adolff Busch leyendecker tot Deventer ad f 395.

Nae afslagh van het eerste parceel is hetselve gemijnt bij Jan Peters metse baes van de stadt Deventer voor f 1555 ende nae afslagh van het tweede parceel is hetselve gemeynd bij Casparus Lamoth leyendecker tot Zutphen ad f 375.

Ende hebben dien nae de heeren gecommiteerden goed gevonden van voorstaende bestaedingen end termijnen van betaalingen kennisse te geeven aen de heeren erff marcken richteren van de respectie boerschappen onder deese kercke gehoorende ende dieselve te regnireren ende te versoeken gelijk versoght worden mits deesen om van deesen allen aen de heeren geerffdens ende goedheeren in hunne marckten communicatie te geeven ende die voorsinninge te doen dat uyt yder van den haaren hier toe de contingenten als van ouds moogen worden gevonden ende bij eengemaackt waarom de landschrijver Hulsken als goedheeren scriba word geordonneert aen welgemelde heeren hier van een extract deeses ten fine om te strecken nae behooren toe te seinden.

Ende heeft de heere Keppel toe Stoevelaar op deese vergaederinge aen den meester klockengieter Casper Kooninck volgens accoord in 't erffgenaemenboeck geinsereert, getelt twee hondert twee en sestigh guldens thyn stuyvers ende oock voldaan de insaeten gelden van heeden van het voorschreven eerste parceel met drie gulden ende van het tweede parceel met twee gulden. Ende de presente heeren erffgenaemen scriba geauthoriseert de besoiignes van heeden all meede in het erffgenaemen boek te insereren.

Specificatie en rekeninge van de betaalde gemeene schulden voor Markel, Stokkum, Harke en 9 Huizen van Oud-Diepen over de kosten der reparatie van de kerk, toorn, weeme te Markel in 1750 en te voren gedaan.

Geexamineert den 24 may 1763.

Aanteekeningen van de schulden voor Markelo, Stokkum en Harke en de 9 Huizen van Diepen over de kosten en laatste reparatie aan kerk en toren Ao 1750 en eenige oude rekeningen door de gecommiteerde goedheeren van de markten gedaan.

1753 den 19 decemb. aan de baasen D. Petersen en B. Hoebrink op reekeninge betaalt f 900-0-0.

20 dito aan deselve betaalt f 800-0-0.

1754 den 2 may aan deselve f 460-0-0.

1756 den 21 april het restant van de groote reekeninge bet. met f 370-15-0.

Summa f 2530-15-0

Den 21 april aan Baas Peters het restant der oude rekeninge van reparatie betaalt voor Markel, Stokkum en Harke met f 180-5-0.

1755 den 12 jan. aan de rentmr A. Herborn het genegotieerde capitaal van 1500 gl met een jaar rente bet. f 1545-0-0 (dit gaat Stokkum en Harke alleen aan).

Den 23 maart 1744 te voren hier van 2 jaren rente bet. f 90-0-0.

1756 den 21 april aan de wed. Quaks een gemeene reekeninge bet. met f 250-0-0.

22 april an Dries Rensink een rekestje van wagenvragt f 5-0-0.

Aan G. Kistemaker een rekeninge f 43-5-0.

Den 7 july aan juffr. van Wijk voor een bijbel op de predikstoel f 23-0-0.

1757 den 25 may aan burg. D.H. van Assen een oude reekeninge bij moderatie met f 70-0-0.

Dito aan deselve nog een rekeninge met f 100-0-0.

Nog een kleine f 7-0-0.

Dito aan de molenmeester H. ten Tije een gemene rekeninge met f 25-5-0.

Den 11 octob. aan de erfgen. wijlen de heer landschrijver Hulsken met f 110-1-0.

Summa f 813-15-0.
Totaal f 3344-10-0.

Te verdelen als volgt:

Markel f 851-5-0.
Stokkum f 851-5-0.
Harke f 573-5-0.
9 Huizen van Diepen f 255-0-0.
Samen f 2530-15-0.

De oude gemeene betaalde schulden bedragen als op de specificatie te zien f 813-15-0.

Hiertoe zouden moeten betalen

Markel f 276-5-0.
Stokkum f 276-5-0.
Harke en 9 Huizen f 261-5-0.
Summa f 813-15-0.

Dus moeten Stokkum en Harke hiertoe betalen als volgt

Stokkum f 851-5-0 en f 276-5-0.

Harke en 9 Huizen van Diepen f 824-5-5 en f 261-5-0.

De oude schuld vant genegotieerde capitaal en rente zo nu reeds afgelost is, beloopt f 1635-0-0.

Aan de erfgen. Lamot f 356-0-0.

Particuliere schulden en voor beide ongeveer f 900-0-0.